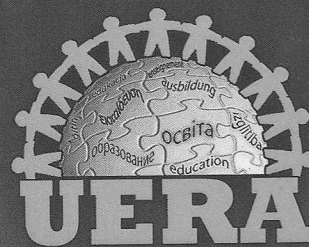

НАВЧАЄМОСЬ
РАЗОМ

Імплементація європейських стандартів в українські освітні дослідження

Implementation of European Standards into Ukrainian Educational Research

European Quality
of Educational Research
for Empowering Educators
in Ukraine

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

Українська асоціація дослідників освіти

Національна академія педагогічних наук України

Імплементація європейських стандартів в українські освітні дослідження

Збірник

**матеріалів III Міжнародної наукової конференції
Української асоціації дослідників освіти**

21 червня 2019 року

Київ 2019

УДК378.091(477):303.4

Схвалено та рекомендовано до друку правлінням Української асоціації дослідників освіти (протокол № 5 від 15 травня 2019 року)

Рецензенти:

**Коляда
Наталія** доктор педагогічних наук, професор, Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини;

**Сокурянська
Людмила** доктор соціологічних наук, професор, Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна.

Імплементація європейських стандартів в українські освітні дослідження: Збірник матеріалів III Міжнародної наукової конференції Української асоціації дослідників освіти (21 червня 2019 р.) / За ред. С. Щудло, О. Заболотної, А. Загоруйко. – Київ – Дрогобич : ТзОВ «Трек-ЛТД», 2019. – 198 с.

Відповідальний за випуск: кандидат педагогічних наук, доцент Загоруйко А.О.

ISBN 978-617-7263-79-0

Адреса редакційної колегії:

82100, Львівська обл., м. Дрогобич, вул. Лесі Українки, 46, каб. 210.

E-mail: ukrainian.era@gmail.com

©Автори публікацій
©УАДО

Зміст

Ірина Акуленко До проблеми встановлення рівня методичної компетентності у майбутнього вчителя математики.....	8
Володимир Бахрушин Нормативне забезпечення академічної доброчесності в Україні.....	13
Владислав Белан Стандарти підготовки майбутніх вчителів у сфері інформаційно- комунікаційних технологій у Республіці Польща	16
Ольга Біляковська Ціннісні орієнтації майбутніх вчителів як основа якості професійної підготовки (польський досвід).....	19
Ілона Бойчевська, Людмила Веремюк Етичні виміри і проблеми модернізації освіти в Україні.....	23
Ірина Бородкіна, Георгій Бородкін Шляхи забезпечення доступності веб-ресурсів для людей з обмеженими можливостями.....	25
Vira Butova Possibilities of introducing progressive Finnish educational experience in Ukraine.....	29
Дарина Васильєва Від юного дослідника до молодого науковця.....	31
Богданна Геоздецька Основні потреби українського вчителя у професійному розвитку (у розрізі регіонів України).....	34
Alla Gembaruk Approaches to session design in new methodology curriculum.....	38
Ірина Гурка Загально наукові підходи до аналізу стратегій позиціонування провідних університетів країн Європи в міжнародному інформаційному просторі.....	40
Raisa Gladushyna Promoting research ethics awareness among graduate students at Ukrainian universities.....	42
Олена Демченко Інтерактивні методи в підготовці майбутніх вихователів обдарованих дітей у контексті євроінтеграційних вимог до підвищення якості вищої освіти	45
Аліна Джурило Академічна доброчесність: виклики сучасності.....	49
Микола Євтух, Наталія Терентьєва Нове мислення як інструмент розвитку критично-інноваційного потенціалу закладів вищої освіти.....	52
Тетяна Желюк Модернізація ринку освітніх послуг національної економіки.....	55

до змін зовнішнього середовища та планування, розробку програми спеціальних заходів й організацію специфічних дій, які відповідають даним умовам, задля поширення власних конкурентних переваг тощо.

Врахування соціально-маркетингового підходу в даному дослідженні сприяло багатому аспектному осмисленню досягнень провідних університетів Європи в цілому (місця у міжнародних та національних рейтингах, які є надто популярними серед студентів та їх батьків) та аналізу: специфічних дій, які використовують дані університети у процесі вивчення ринку потреб споживачів освітніх послуг; комплексу запропонованих ЗВО освітніх послуг.

Використання критеріально-комплексного підходу, зорієнтувало нас на встановлення детермінант, визначення параметрів, які характеризували якісні зміни досліджувальних процесів; передбачало врахування зовнішніх та внутрішніх чинників, які впливають на ефективність стратегій позиціонування провідних університетів країн Європи в МІП; дозволило порівняти стратегії позиціонування досліджуваних ЗВО за встановленими детермінантами й визначеними параметрами.

Проаналізовані вище підходи (загальнонаукові – системний, синергетичний, стратегічний, соціально-маркетинговий, критеріально-комплексний) доповнюють один одного та взаємодіють між собою, тому їх поєднання може слугувати хорошою теоретично-методичною базою для аналізу стратегії позиціонування провідних університетів країн Європи в міжнародному інформаційному просторі.

Список використаних джерел:

1. Кравченя А.О. Управління якістю професійної підготовки майбутніх учителів інформатики. дис. ... канд. пед. наук :13.00.06 / Луг. нац. ун-т імені Т.Г. Шевченка, Старобільськ, 2017. 260 с
2. Методологія наукової діяльності: навчальний посібник. Вид. 2-ге, допов. / Д. В. Чернілевський та інші; за ред. професора Д. В. Чернілевського. Вінниця: Вид-во АМСКП, 2010. 484 с.
3. Стратегія реформування вищої освіти в Україні до 2020 року : проект / М-во освіти і науки України. Київ, 2014. URL : <http://gtmarket.ru/ratings/education-index/education-index-info> (дата звернення : 25.05.2019).
4. Системний підхід, його місце та роль у науковому пізнанні. *Студопедія. Ваша школонедія*. URL: https://studopedia.com.ua/1_7539_sistemniy-pidhid-yogomistse-ta-rol-u-naukovomu-piznanni.html (дата звернення: 24.05.2019).
5. Харківська А. А. Теоретичні та методичні засади управління інноваційним розвитком педагогічного ВНЗ: монографія. Харків: ХГПА, 2011. 364 с.

Raisa Gladushyna

PhD in Psychology, Associate Professor,
Borys Grinchenko Kyiv University,
Kyiv, Ukraine

PROMOTING RESEARCH ETHICS AWARENESS AMONG GRADUATE STUDENTS AT UKRAINIAN UNIVERSITIES

Key words: *research ethics, knowledge, professional training, awareness*

Introduction. Ethical issues in research are in the spotlight of the scientific community as its importance and critical role in advancing research values have

long been recognized. Undoubtedly, the quality and implementation of research ethics help to further develop the modern society. However, research ethics is a dynamic phenomenon. The landscape of research ethics is always in flux because new scientific methods, new materials used in research studies in different domains of science outline and indicate new ethical problems.

Thus, a rational and objective balance should be found between various, and sometimes divergent, interests and values in research where the pursuit of knowledge constitutes the major goal. The Swedish Research Council emphasizes that the purpose of doing a research could be enriching the existing knowledge with new thought [1]. New knowledge might appear to be highly beneficial to both the individual and society at large.

Nevertheless, the Swedish Research Council explicitly highlights that the area of research ethics is still a rather ambiguous and not well-defined area and that "it entails questions regarding the relationship between research and ethics as well as ethical standards for the researcher and the aim and implementation of the research" [1, p. 12].

The field of research ethics is rather comprehensive. The researchers should be familiar with various ethical guidelines, codes, and ethical considerations which are critical in educational research. The requirements of professional ethics should be also taken into consideration. On the one hand, such documents are an instrument for researchers. On the other hand, professional ethical codes are valuable, but they bring to the fore the responsibilities and challenges related to different kinds of professional activities.

"New ethical challenges are raised by scientific developments. The challenges facing contemporary science and the complex relations between science and society highlight the need to be aware of the responsibilities of scientists" [2, p.4].

On account of recent discussions, research ethics education needs to be empowered as an essential part of professional training as the research ethics skills are required for high-quality research. The findings of the Swedish Research Council prove that researchers cannot have ethics without being conscious of them, or without having reflected on them.

Thus, the crucial questions arise on how to implement research ethics into academic community and how to promote research ethics awareness among graduate students at Ukrainian universities.

It is obvious that researchers need to be familiar with research ethical codes. The data collected from literature review reveal that only 27 Ukrainian universities have academic honour codes or its analogues, and merely 23 Ukrainian universities have such documents in open access [3].

An academic honour code governs an academic community and defines ethical principles within that community. The lack of such documents makes students act under conditions of risk and non-knowledge. Hence, modern Ukrainian universities should develop and adapt their codes of honour considering the experience of the world-class universities, define responsibilities of academic, pedagogical, scientific staff and students.

Methodology. The aim of this study is to determine research ethics awareness of graduate students as an integral part of professional training. The study design was based on mixed methods, namely: literature review, case study, sample selection and sampling procedure, structured and semi-structured questionnaires. Five-point Likert scale was used as the measurement tool. The respondents were asked to rate whether they agree or disagree with the statements in the questionnaire concerning their attitude towards education in research

ethics.

The participants of this study were graduate students, would-be teachers of English language and literature. The study was carried out with 29 students.

Ethical aspects were taken into consideration and observed. The interviews were confidential, and the questionnaires were anonymous.

Objectives. Based on the nature of the study, two main research objectives have been defined:

- to develop students' awareness of research ethics at university;
- to adjust effective strategies for promoting research ethics in education process.

Discussion and Results. Nowadays, universities all around the world offer Ethics of Science courses to graduate students. For example, European universities have mostly given Research Ethics, Academic Integrity, Ethical Issues in Scientific Research, or Ethics and Professionalism in Science courses since the Helsinki Declaration in 1964.

Moutlana supports the idea that ethical values should be integrated within the higher education [4]. Similarly, Kenneth believes that members of the academic community, such as teaching and administrative staff along with students, are promoting ethical principles in relation to academic freedom, intellectual integrity and the fair and respectful treatment of others [5].

Within this research paper, we made a case study about research ethics awareness of graduate students of Borys Grinchenko Kyiv University and their attitude towards research ethics education as part of the professional training.

The study revealed that there is the need of knowledge and practice of research ethics among graduate students. Most of students would like to raise awareness in the matters of academic honesty, academic ethics and plagiarism.

Though the respondents articulated different attitudes towards research ethics courses, 78% of students are interested in such courses, 45% of students would attend research ethics courses, 52% of students believe that they would benefit from the implementation of research ethics courses in the university curriculum.

To sum up, teaching research ethics is primary requirement for a successful research strategy of graduate students.

Providing a positive and supportive environment towards research ethics students will be able to develop knowledge and understanding of ethical principles in academic research.

Conclusion. The conducted analysis gave the opportunity to see the profile of research ethics in its specific contemporary features. Promoting research ethics awareness among graduate students, enhancing studies in global ethics and global education Ukrainian universities will broaden the frames of moral principles in academic research, foreground a national dimension of global research responsibility.

Ethical behaviour is a must-do in the modern, interconnected scientific world. The mission of a university is to promote respect among students, staff and faculty as well as to require intellectual and personal honesty in learning, teaching and research. The academic community should respond to the progressing, emerging needs in research ethics and bring into being models for effective research ethics education.

Adherence to the main principles of research ethics such as principle of honesty, principle of objectivity, principle of integrity, principle of carefulness; and principle of openness, principle of responsibility will guide graduate students to

make well-considered decisions on research and research ethics.

References:

1. Swedish Research Council. (2017). *Good Research Practice*. Stockholm.
2. Brandenburg Academy of Sciences and Humanities. (2013) *Ethic education in science*. Berlin.
3. Аналітична довідка за результатами дослідження практик академічній доброчесності у вищих навчальних закладах України. — К.: Інститут освітньої аналітики МОН України, 2016. — 41 с.
4. Moutlana, I. (2007). *Reframing ethics in higher education*. Vaal University of Technology.
5. Iserson, K. V., & Chiasson, P. M. (2002, December). The ethics of applying new medical technologies. In *Seminars in laparoscopic surgery* (Vol. 9, No. 4, pp. 222-229). Sage CA: Thousand Oaks, CA: Sage Publications.

Олена Демченко,
кандидат педагогічних наук, доцент,
Вінницький державний педагогічний університет
імені Михайла Коцюбинського,
м. Вінниця, Україна

ІНТЕРАКТИВНІ МЕТОДИ В ПІДГОТОВЦІ МАЙБУТНІХ ВИХОВАТЕЛІВ ОБДАРОВАНИХ ДІТЕЙ У КОНТЕКСТІ ЄВРОІНТЕГРАЦІЙНИХ ВИМОГ ДО ПІДВИЩЕННЯ ЯКОСТІ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Ключові слова: обдарованість, обдаровані діти, підготовка до розвитку обдарованості дітей, квазіпрофесійна діяльність, інтерактивні методи.

Постановка проблеми. Підвищення якості вітчизняної вищої педагогічної освіти відповідно до європейських стандартів зумовлює переосмислення парадигми і використання інтерактивних технологій підготовки студентів до професійної діяльності. Необхідно переглянути традиційну орієнтованість організації освітнього процесу ЗВО на вироблення в бакалаврів / магістрів готовності до роботи з так званою «типовою дитиною», розвиток якої відповідає умовній віковій нормі. З огляду на це, потребують коригування програми фахових дисциплін, зміна їх мети і завдань відповідно до компетентнісного й діяльнісного підходів. Серед результатів засвоєння змісту психолого-педагогічних дисциплін варто зробити акцент на виробленні в майбутніх вихователів здатності виявляти у дітей прояви різних видів обдарованості та створювати сприятливу індивідуальну траєкторію для розвитку їхніх загальних і спеціальних здібностей.

З огляду на це, вважаємо підготовку майбутніх педагогів до розвитку обдарованості дітей окремим напрямом професійної педагогіки, реалізація якого потребує обґрунтування організаційно-педагогічних умов розвитку в майбутніх фахівців психолого-педагогічного профілю спеціальних компетентностей. Забезпечуючи системність і наступність у підготовці здобувачів вищої освіти до такого виду професійної діяльності, необхідно започатковувати її вже в роботі зі студентами спеціальності «Дошкільна освіта».